

Správa z II. ročníka Stredoeurópskeho kongresu urgentnej medicíny a medicíny katastrof

V dňoch 14.-16.apríla 2011 sa konal v Senci druhý ročník Stredoeurópskeho kongresu urgentnej medicíny a medicíny katastrof pod záštitou ministra zdravotníctva SR a rektorky SZU. Organizátori kongresu Slovenská spoločnosť urgentnej medicíny a medicíny katastrof (SSUMaMK) a občianske združenie Hviezda života v spolupráci s kanceláriou WHO na Slovensku už po druhý rok pripravili bohatý odborný program v novom kongresovom centre hotela Senec v Senci.

V slávnostnom úvode riaditeľka organizačného výboru, MUDr. Táňa Bulíková, PhD. privítala ministra zdravotníctva SR, MUDr.Ivana Uhliarika, prorektora SZU profesora MUDr.Jaroslava Kresánka, PhD, prezidenta Európskej spoločnosti UM (EuSEM), profesora Abdelouahab Bellou z Francúzska a ďalších významných zahraničných hostí z Veľkej Británie, Belgicka, Nemecka, Rakúska, Maďarska a Česka.

Súčasťou slávnostného defilé bolo hudobné vystúpenie žiakov Základnej umeleckej školy v Senci. Po príhovoroch čestných hostí prezident slovenskej spoločnosti UM a MK (SSUMaMK), docent MUDr. Viliam Dobiáš, PhD., pristúpil k slávnostnému odovzdávaniu ocenení Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS) členom odbornej spoločnosti za ich záslužnú prácu v odbore a jedno ocenenie in memoriam dostal MUDr.Andrej Fáglic, ktorý tragicky zahynul počas výkonu služby 14.októbra 2010 pri autonehode sanitky v Sásovej. Za rok 2010 si medailu SLS prevzali MUDr. A. Vargová, PhD., MUDr. K. Zvolenská, MUDr. A. Vidóová a čestné členstvo bolo udelené MUDr. V. Michálkovi a Mgr. J. Maršálkovi.

Odborný program kongresu bol tematicky koncipovaný široko, aktuálne a počas trojdňového podujatia odoznelo viac ako 80 prednášok, z toho 15 zahraničných, štyri panelové diskusie a diskusie k desiatim posterom. Prednášky zahraničných kolegov boli simultánne prekladané, oficiálnymi jazykmi bola slovenčina, anglický jazyk a čeština.

Deň pred otvorením kongresu, 13. apríla 2011, sa konali v učebniach kongresového centra hotela Senec certifikované workshopy (WS) na témy:

- Kardiopulmonálna resuscitácia dospelých podľa ERC 2010
- Kardiopulmonálna resuscitácia detí podľa ERC 2010
- Nehoda s hromadným postihnutím osôb - stolové cvičenie
- Obtiažne zaistenie dýchacích ciest.

Celkovo sa školilo 48 lekárov a zdravotníckych záchranárov. Účastníci WS mali možnosť si jednotlivo nacvičiť resuscitačné postupy u dospelých a detí pomocou resuscitačných modelov so softvérovým vyhodnotením správnosti postupov. Nehodu s hromadným postihnutím osôb, konkrétne zrážku autobusu s dvomi osobnými autami na diaľnici si mohli účastníci precvičiť po teoretickom výklade na stole s maketami. Takéto stolové cvičenie autori WS odporúčajú pripraviť na

rôzne simulované situácie. Na špeciálnu objednávku sa bude konať dodatočne nácvik zaistenia prístupu do kostnej drene (intraoseálny prístup) v dohodnutom termíne pre príslušníkov ozbrojených síl SR.

Prvý blok prednášok vo štvrtok o 14. hodine otvoril prezident EUSEM, profesor A. Bellou príspevkom o smerovaní odboru urgentná medicína a medicína katastrof v najbližších rokoch v Európe a odbornou prednáškou o novinkách v diagnostike a liečbe sepsy z pohľadu prednemocničnej a nemocničnej urgentnej medicíny.

Profesor Klaus Runggaldier z Nemecka autenticky prednášal o humanitárnej a záchranskej pomoci zemetrasením postihnutom Haiti. Správa a dokumentárne fotografie zdravotníka zasahujúceho na ostrove od 4. dňa po zemetrasení bola nielen odbornou ale aj emotívne silnou prezentáciou.

MUDr. Pavol Urbánek, PhD. z Českej republiky zaujal aktuálnou témou aj v našich podmienkach – a to návrhom doporučeného postupu pri hromadnom postihnutí osôb. V prípade nehody s hromadným postihnutím osôb (NHPO) je postup posádok ZZS od samého začiatku iný, ako pri ošetrovaní jedného, dvoch pacientov v teréne. Pri NHPO postup je v intenciách medicíny katastrof a je potrebné vhodným spôsobom stanoviť priority ošetrovania a odsunu u všetkých postihnutých. Tento postup operatívne prispôbiť typu mimoriadnej udalosti podľa vyvolávajúcej príčiny, rozsahu postihnutia, terénu a ďalším okolnostiam mimoriadnej udalosti.

MUDr. Jana Šeblová, PhD. (Česká republika) priblížila poslucháčom problematiku európskeho vzdelávacieho programu v oblasti domáceho násillia. Rola zdravotníkov v možnej identifikácii obetí je nezastupiteľná a je potrebné vnímať domáce násillie ako zdravotný problém, ale i ako problém z hľadiska verejného zdravotníctva, čo si vyžaduje systémové riešenie. Česká republika ako jeden zo siedmych štátov EU sa zapojila v rokoch 2007 – 2009 do projektu PRO TRAIN s cieľom zmapovať situáciu v oblasti vzdelávania najmä zdravotníkov v Európe v problematike domáceho násillia. V rámci tohto európskeho projektu vznikol vzdelávací modul pre zdravotníkov a multiprofesionálne tímy. Celý vzdelávací program je k dispozícii na webových stránkach projektu <http://www.pro-train.uniosnabrueck.de/index.php/TrainingProgram/Healthcare>.

MUDr. Dana Hlaváčková z Českej republiky prezentovala výsledky zážitkovej úlohy „pípní“ na Rallye Rejvíz 2010. Úloha bola dôležitá z dôvodu, že posádky boli na tejto úlohe vystavené stresovým faktorom – úmrtiu dieťaťa v rodine a vyhrážanie a bezprostredné ohrozovanie strelnou zbraňou. Súčasne boli posádky oboznámené s novovzniknutým národným Systémom psychosociálnej intervenčnej služby (SPIS) v Českej republike.

Dr. László Gorove z Maďarska predniesol elaborát o ekologickej katastrofe po pretrhnutí hrádze s odpadom hlinikárne a zamorením územia alkalickým blatom s hodnotou pH 11 a s riešením zdravotných následkov tejto ojedinelej katastrofy.

Leslie-Anne Clyde zo záchranej služby mesta Londýn ukázala praktickú činnosť operačného strediska, ktoré koordinuje zásahy na území s 8 mil.

obyvateľov a systém vzdelávania operátorov. **Bob Dobson** z londýnskej záchranky oboznámil o systematickej príprave na hromadné nešťastia a účinnosť vzdelávania dokumentoval na riešení bombových atentátov v metre z pohľadu spolupráce záchrannej služby, polície a hasičov.

Posolstvo prezidenta SSUMaMK bolo o činnosti výboru za posledný rok, o cieľoch, ktoré sa podarilo a nepodarilo realizovať a o užšej spolupráci medzi členskou základňou a výborom odbornej spoločnosti.

Prednášatelia z Belgicka (Prof. Johan Stuer a kol.) uviedli štúdie o sledovaní metabolizmu kyslíka v CNS prostredníctvom neinvazívnej metódy.

V rámci prednáškového bloku o Integrovanom záchrannom systéme (IZS) a nehodách s hromadným postihnutím osôb odznela aktuálna prednáška **MUDr. Moniky Droppovej (Falck Martin)** o postupe posádok ZZS pri NHPO. Podľa platnej legislatívy je NHPO každá udalosť, kde počet osôb so závažným ohrozením zdravia alebo bezprostredným ohrozením života je tri a viac. Autori vyzdvihli zásady spolupráce s jednotlivými zložkami IZS (záchranári, hasiči a polícia) a navrhujú všeobecné odporúčania s možnosťou flexibility v konkrétnych situáciách. Poukázali na prínos a nedostatok jednotnej triediacej karty, navrhli použitie dymovnic pre navigáciu vrtulníka, navrhli evidenčné listy pre zapisovanie pacientov, posádok a vozidiel záchranných služieb pri hromadnom nešťastí.

MUDr. Táňa Bulíková, PhD. (LSE, Bratislava) priblížila kolegom význam a dopad katastrof, zdôraznila pesimistický vývoj prírodných katastrof vo svete, vzostupný trend najmä prírodných katastrof podmienených klimatickým zmenami, ktoré sa môžu vyskytnúť aj na našom území (povodne, záplavy, nárast intenzity a frekvencie privalových dažďov, horúčavy a suchá, riziko ničivých požiarov, atď.) a pripravenosť ZZS na podobné mimoriadne udalosti.

Blok kazuistík bol zaradený v sobotňajšom dopoludní, záujem o príspevky bol vysoký. Všetky kazuistiky boli prínosné, pre malý rozsah článku vyberám kazuistiky autorov **MUDr. Adriána Surňáka a MUDr. Vladimíra Lazorčáka (FNsP Prešov)** o náhodných otravách oxidom uhoľnatým a rizikách pre posádky ZZS, ktoré sú vystavené týmto situáciám oveľa častejšie, ako sa zdá. Autori oprávnene apelujú na potrebu meračov karbonylhemoglobínu (COHb) pre posádky do vozidiel ambulancií, aspoň ako doporučenú výbavu.

V rámci posterovej sekcie spomeniem Zásahovú kartu D1 Považská Bystrica od autorov: **MUDr. Pavel Nemeček, Bc. Martin Hudák, Falck Žilina**. Ide o zásahovú kartu „šitú na mieru“ pre dopravný úsek diaľnice D1 Považská Bystrica, ktorá výrazne napomáha určiť logistiku prístupu k miestu dopravnej nehody. Zásahová karta obsahuje pokyny pre zložky IZS. Autori zamerali pozornosť na problematiku diaľnic a tunelov v rámci celého Slovenska, kde by mali byť vypracované zásahové karty, aby postup zložiek IZS bol na týchto náročných úsekoch koordinovaný a zásah efektívny.

Širokú diskusiu si sľubovali panelové diskusie. Celkovo boli štyri:

"Operátori verzus záchranári", "Hromadné nešťastie v Devínskej Novej Vsi",
„Domáce násilie – týrané dieťa“ a „Dieťa v terminálnom štádiu“.

Najväčšiu diskusiu a záujem vzbudilo HN v Devínskej Novej Vsi.

Novinkou na tohoročnom kongrese bola cena za najlepšiu prednášku.

Ocenenie v podobe televízora od sponzora Samsung si odniesla MUDr. Mária Jasenková z Nadácie Plamienok za prednášku „Starostlivosť o dieťa v terminálnom štádiu ochorenia v domácnosti“.

Vo štvrtok večer po celodennom prednáškovom bloku bol krst knihy **Medicína katastrof** autorky MUDr. Táni Bulíkovéj, PhD a desiatich spoluautorov (Doc.MUDr. Viliam Dobiáš, PhD, MUDr., Bc. Dana Hlaváčková, MUDr.

Darina Sedláková, MPH, MUDr. Daniel Csomor, MUDr. Anna Vargová, PhD., mjr. MUDr. Peter Lenčేశ, MUDr. Andrea Smolková, MUDr. Štefan Svitok, MUDr. Peter Herman, Bc. Peter Nagy). Krst moderovala redaktorka Slovenského rozhlasu Janka Bleyová a herec Ľubomír Paulovič a krstilo sa dychom. Anotácia knižnej novinky je zverejnená v internetovom knihkupectve na www.vydosveta.sk a na www.martinus.sk.

Druhý večer bol hudobno-tanečný a chuťové poháriky pošteklili špeciality vynikajúcej kuchyne hotela Senec. Hostia si pochutili nielen na domácich špecialitách, ale aj na špecialitách kubánskej kuchyne.

Na záver len niekoľko čísiel- na kongrese sa registrovalo 370 účastníkov, radostné je, že okrem lekárov urgentnej medicíny, o kongres prejavili záujem aj lekári iných špecializácií, najmä všeobecní lekári. Celkovo odoznelo 82 prednášok a 4 panelové diskusie. Viac o kongrese aj s fotkami je uvedené na www.kongresum.sk

Už teraz Vás pozývame na tretí ročník Stredoeurópskeho kongresu UM a MK, ktorý sa bude konať v Senci 19.-21. apríla 2012.

MUDr. Táňa Bulíková, PhD.
Predseda organizačného výboru kongresu
doc. MUDr. Viliam Dobiáš, PhD.
Prezident kongresu a prezident SSUMaMK